

„Sachenrecht“, „Familienrecht“, „Erbrecht“. Knjige so razdeljene konečno v paragrafe, katerih šteje zakonik 2164. Znano je, da so razun izvrstnih praktikov (predsedoval je komisiji dr. Pape) sodelovali prvaki med sedaj živečimi nemškimi učenjaki (Windscheid in drugi), vsled česar je vporabljen tudi vse, kar podaja dandanes pravniška veda. Terminologija zakonika pa je v marsičem nova, viden je vpliv — mnogokrat res pretiranega — purizma, ki vlada dandanes v Nemcih.

Če pomislimo, koliko časa je treba, da se tako velikanske kodifikacije konečno dogotovijo, če se spomnimo, koliko let je bilo treba za naš občni državljanski zakonik, Code Napoleon in pruski Landrecht, se ni nadejati, da bi ta načrt kmalo zadobil zakonito veljavo. Podstava je sicer vgotovljena, ali sedaj treba še nadrobnega raziskovanja in kritikovanja. Pri-držujemo si o priliki obširneje spregovoriti o predmetu, vsakako bomo svojim bralcem poročali o zanimivejih ocenah, ki se bodo objavljale o tem zakonskem načrtu.

Drobne vesti.

(Osobne vesti.) Imenovani so: sodni pristav Stefan Vidulich državnega pravdnika nam. v Trstu. Notarski substitut na Krškem dr. Jurij Pučko notarjem v Žužemperk.

Premeščeni so notarji: Viktor Rozina iz Žužemperka v Kostanjevico, Jurij Detiček iz Gornjega Grada v Celje, Moric Schwarzenberg iz Vrnskega v Gornji Grad.

Umrli je dne 15. marca t. l. notar Hubert Hoffmann v Radoljici.

(Razprave v malotnem postopku ob dnevnih sodnih praznikov.) Neko sodišče prosilo je nadsodišče, naj izreče svoje mnenje, je-li dopuščeno tudi ob dnevnih sodnih praznikov o malotnih tožbah veljavno razpravljati. Nadsodišče ni izreklo svojega mnenja, češ, da v obče ne spada v delokrog njegov se izustiti, ali se posamezni zakoni pravilno rabijo. Mi iz stališča praktičnega poslovanja smatramo dopustnim razpravljati v malotnem postopku tudi ob sodnih praznikih.

Zakon o malotnih rečeh je po svoji naredbi in po duhu svojega poklica v ta namen izdan, da bi se pravo iskajočemu občinstvu v kratkem času pravica podelila. V silnih slučajih zadostuje, da se tožencu tožba na dan določene razprave same naznani, sodnik ima tudi pravico dan tožniku takoj pri vlaganji tožbe ustmeno naznaniti, da, strankam samim je mogoče ob sodnih dneh za malotne tožbe brez odloka sodbo tirjati, kar vse na to meri, da je zakonodajalec nujno postopanje želel in sodišču odmeril tesne meje, v katerih se ima gibati (§§ 14., 15. in 78. zakona z dne 27. aprila 1873., št. 66. d. z.).

Že občni sodni red zapoveduje, da tudi ob sodnih praznikih nujna sodna djanja ne smejo počivati (§§ 377., 382, in 383. o. s. r.). Praksa tudi

rës pomena sodnih praznikov ne tolmači prestrogo: zvršila na premičnine se vršijo navadno tudi ob takih praznikih, ne da bi se tirjal dokaz nujnosti. Mislimo tedaj, da ona sodišča zakona zlo ne rabijo, katera tudi v sodnih praznikih o malotnih tožbah razpravljajo, ker potreba vsakdajnega življenja zahteva nujno poslovanje in tudi § 6. naredbe just. min. z dne 5. junija 1873., št. 6779. pripoznava to nujnost.

Dr. W.

(Nekaj o dražbenih pogojih.) Že pred 100 leti se je glede dražbenih pogojev pri zemljiščih rabila oblika, da mora dostajalec zemljišča v 14 dneh po pravomočni prodaji prositi za likvidacijo in v istem času po pravomočni likvidaciji predložiti sodišču načrt o razdelitvi skupila, „sicer bi bilo moč vsakemu drugemu vdeležencu te vloge mesto dostajalca in ob njegovih troških vložiti ali pa za relitacijo prositi“. Še dandanes čitamo enaka določila v dražbenih pogojih, in vendar je stara, kakor nova praksa kriva in nezakonita. Po jasnih določilih dvornih dekretov z dne 23. oktobra 1794., št. 199., z dne 15. januarja 1787., št. 621., z dne 22. decembra 1815., št. 1197., in z dne 19. novembra 1839., št. 388. z. p. p. mora sodišče uradoma skupilo razdeliti. Preden je to mogoče, mora sodišče vse dolgove izvesti in edino njemu pripada dolžnost za vgotavljenje terjatev skrbeti. Strankam ni mogoče si svoje pravice glede razdelitve skupila ugodniše braniti, nego pri vseh drugih edino v sodnih rokah ležečih djanjih. One morejo le sodišče za nujno rešitev prositi oziroma se pritožiti na više mesto, če urad svoje dolžnosti zanemarja. Nikakor pa ni zakonito, če zahteva, bodi si upnik, bodi si eksekut ali kdo drugi, naj se ob troških dostajalca načrt razdelitve od drugih predloži, če se je dostajalec zamudil. Jako neumestno pa je, če se za slučaj take zamude za relitacijo prosi, ker gotovo nima vsak deleženec pravice, sploh kaj terjati, dokler ne ve po sodnem potu, koliko se mu je prisodilo, ter da je njegova terjatev obče pripoznana.

Ker se stare pregrehe ravno glede takih pogojev na Slovenskem nočejo odpraviti, treba, da se nezakonitost te prakse tako dolgo naglaša, da začnemo v obče rabiti ono obliko, katera zakonitim propisom in interesom strank najbolj ugaja.

Dr. W.

(Slovenska prisega iz začetka 18. stoletja.) C. kr. deželnega sodišča svetnik pl. Ullepitsch v Rudolfovem je pri narejanji novih zemljiških knjig naletel na sledečo civilno prisego, ktera se priobči zaradi tega, ker je, vsaj glavni del razsojila, to je: vsebina prisege — slovenski. Glasi se ta zanimiva listina tako:

Ich P. Martinus Gussitsch P. S. administrator der Herrschaft Cling. Felss verkünde und attestiere zur Steuer der Wahrheit das am heut. dato, alss den 10. Xber dieses zu Ende laufendes 1716 Jahres zwischen Vrscha Woritschka, als Nothgerhabin Ihrer Mathia Woritschische Ehelich Erzeigten Khinder, dan Ansche Hotscheuer als (sledí nerazumljiva beseda) Ursche Jerrmannische Erben, umb willen praetendirende Erbschafft der am dritl zu Dobraua ligender Hoffstadt, ist, und zwar auf Anhalten Gedachter Vrscha Woritschka durch Gregorn Warboritsch Pfarr Weisskirchen angehörig Un-

terthans im Beisein Ihro Hochw. Herrn Johann Bernhardtts Urschitsch Pfarr-Hr. zu St. Cozian, Thomasen Khresal, Andree Khouatschitsch, Matheusch Pschenizar und Marina Zwelberca Neuchfolgendes Jurament abgelegt worden:

„Jest Gregor Warboritsch persheshem per tem imene gospud Bogu inu te Svete Troyze, de khe ie Karek gospud andreas Mardl administrator v Kelueushu Vnpartheisch Prauda v Weile Zierque Derschen je Moschu Mathia Woritsch kakor Verb andrea iermana, Vrscha zuertnigkauka, Debe Wiu po Erbau andreionu iermanova $\frac{1}{3}$ Hofstatl, ie taku Welu obsoienu, De she le po smarte Vrshe Zuertnikovke inemu Mathiu Boritshu ale inega otrokam ali Erbam ta $\frac{1}{3}$ Hoffstartt V Erbschena pade koker menj Bog Pomagaj, ina Lubesniua pres. Duitza Maria ienu Vsse Poshie Suetnigkj, ienu Suetnitze na Moia posledna Vra Amen.“

(Pečat.)

P. Martin Gussitsh.

Ta prisega je tudi v pravnozdgovinskem obziru jako zanimiva; kajti vsled stavka: „im beisein des Herrn Johann B. Urschitsch Pfarrherrn zu St. Cozian“ nastaja vprašanje: jeli prisotnost župnika bila neopustljiv pogoj pri prisegovanji, ali pa le v verskem značaji ljudstva navadna formalnost prisegovanja? Macieowski v svojem delu: „Slavische Rechtsgeschichte Stuttgart 1839“; in Bogišič v svojem „zborniku sadašnjih pravnih običaja v južnih Slovena“ (Zagreb 1847), ne omenita ničesar o tem, kako se je v poprejšnjih časih slovensko ljudstvo vedlo ob priliki prisegovanja. Pravniki, zlasti tisti, ki poslujejo neposredno z ljudstvom, bi si pridobili nedvomno zaslugo, če bi se potrudili, o tem kaj več pozvedeti i objaviti.

P.

(K slovenskemu uradovanju.) Na podlagi spričevala o zmognosti slovenščine je bil 1859. l. v čisto slovenskem okraji rodom Nemec kot notar nameščen. Nekega dne pride slovenski kmet k njemu v uradnem opravilu, notar pa ga k okrajnemu sodišči napoti, rekoč: „Ite tam per sodba.“ Kmet debelo pogleda gosp. notarja, ki mu je pa začel slovo sodba gramatikalno sklanjati, ko je videl, da ga kmet ne razume, pa vse zastonj! Na to je v pisarni navzoč pisar smehlja je ymes posegel ter na kratko dejal: „Tam per Ratousche ite“ in dobro jo je pogodil. Iz veselega obličja in direktnega korakanja k mestni hiši, kjer je sodišče nastanjeno, je gosp. notar sodil, da je možak sedaj reč razumel, brisal si je pót iz čela in se sam jezil nad svojim spričevalom — z odliko v slovenščini.

Ta dogodek je bil gosp. notarju v nekem spisu v živ dokaz, da kmet ne razume pravilne slovenščine ter da je slovensko uradovanje nemožno in nepotrebno.

Ta resnična dogodbica portuje v prejšnji št. „Slovenskega Pravnika“ v članku: „Pravniški razgovori“ izraženo trditev, kako se od strani, kjer se slovenščina ne pozna, pri vsaki priliki zanikava sposobnost slovenskega jezika. V predloženem slučaju je naravno, da kmet ni razumel notarja, ki je besedo sodba rabil za sedež sodišča.